

TARİH 9-Dördüncü Ünite: İlk ve Ortaçağlarda Avrasya-TYT

1. Orta Asya’da yapılan arkeolojik kazılar sonucunda yazıdan önceki döneme ait kültür merkezleri ortaya çıkarılmıştır. Özellikle kurgan olarak bilinen mezar odalarında önemli eserlere le geçirilmiştir. Bu eserler aracılığıyla MÖ IV. bin yılından itibaren oluşturulan ve değişik adlarla anılan kültürlerin özellikleri öğrenilmektedir.

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Arkeolojik kazılar yazıdan önceki dönemi aydınlatılabilir.
- B) Kurganlar insan yapımı eşyalar barındırmıştır.
- C) Çıkarılan eserler milattan önceki kültürel özellikleri yansıtmaktadır.
- D) En eski kültür merkezleri Orta Asya’dadır.
- E) Orta Asya kültürel merkezlere ev sahipliği yapmıştır.

2. Türk adı; Çin kaynaklarına göre “miğfer”, Kaşgarlı Mahmut’a göre “olgunluk çağı”, A. Wambery’e (Vambrey) göre “türemek”, Ziya Gökalp’e göre “kanun ve nizam sahibi” anlamına gelmektedir. Türk adına, çeşitli anlamlar verilmesine rağmen “güç, kuvvet” anlamına geldiği 1911’de yayınlanan eski bir Türkçe metinden anlaşılmıştır.

Buna göre;

- I. Türk kelimesi farklı kaynaklarda farklı anlamlar taşımaktadır.
- II. Türk adı en son güç kuvvet anlamına gelmektedir.
- III. En eski kaynak Çin kaynağıdır.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

3. Coğrafi Ad Olarak Türkiye;

- Türkiye kelimesi, ilk olarak VI. yüzyılda Bizans kaynaklarında “Orta Asya” için kullanılmıştır.
- Bizans kaynakları, IX ve X. yüzyılda Volga’dan, Orta Avrupa’ya kadar uzanan sahaya da Türkiye adını vermiştir.
- XI-XIII. yüzyılda Mısır ve Suriye’ye Türkiye denmiştir. Anadolu ise XII. yüzyıldan itibaren Türkiye olarak tanınmaya başlanmıştır.

Bu bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Orta Asya yedinci yüzyılda Türkiye diye adlandırılmıştır.
- B) Türklerin hareketli yaşamı coğrafi adlandırmaları etkilemiştir.
- C) Bizans kaynakları Batı Avrupa’ya Türkiye adını vermiştir.
- D) Mısır ve Suriye Bizans kaynaklarında Türkiye diye adlandırılmıştır.
- E) Anadolu Bizans kaynakları tarafından Türkiye diye adlandırılmıştır.

4. Orta Asya'da yapılan arkeolojik kazılar sonucunda yazıdan önceki döneme ait kültür merkezleri ortaya çıkarılmıştır. Özellikle kurgan olarak bilinen mezar odalarında önemli eserler bulunmuştur. Bu eserler aracılığıyla MÖ IV. Bin yılından itibaren oluşturulan ve değişik adlarla anılan kültürlerin özellikleri öğrenilmiştir.

Buna göre;

I. Kurganlar önemli buluntular barındırmaktadır.

II. Kurgan Türk mezarıdır.

III. Arkeolojik kazılar eski kültürlerin çıkarılmasını sağlamaktadır.

yargılarından hangisine ulaşılabilir.

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) II ve III

D) I,II ve III

5.

-Afanesyev Kültürü (MÖ 2500-MÖ 1700)

Türklerle ait en eski kültür bölgesi olarak kabul edilmektedir. Çakmak taşından ok uçları, bıçaklar, kemik iğneler, bakır eşyalar, basit çömlekler bu kültürün belli başlı eserleridir.

-Andronova Kültürü (MÖ 1700-MÖ 1200)

Adını Yenisey yakınlarındaki Andronova yerleşiminden alan bu kültür, bir önceki Afanesyev kültürünün daha geniş bir alana yayılmış ve gelişmiş şeklidir. Afanesyev ve Andronova kültürü, Ön Türkler yani Türklerin ataları tarafından meydana getirilmiştir.

Buna göre aşağıdaki yağılardan hangisine ulaşamaz?

A) Andronova kültürü Ön Türkler tarafından meydana getirilmiştir.

B) Türkler madeni kullanmayı öğrenmiştir.

C) Türkler demirden ev aletleri yapmışlardır.

D) Afanesyev kültürü daha geniş bir alana yayılmıştır.

E) Kili kullanmayı öğrenmişlerdir.

6. Türkler, köklü ve yerleşmiş bir toplum yapısına sahiptir. Eski Türk toplumunda en küçük birlik olan aile, kan bağı esasına dayanmaktadır. Türklerin dünyanın dört bir tarafına dağılmasına rağmen varlıklarını korumaları, aile yapısına verdikleri önemden kaynaklanmıştır. Bu toplum yapısında, aileler urugları, uruglar boyları, boylar budunları (millet) meydana getirmiştir.

Yukarıdaki bilgiler dikkate alındığında aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılabilir?

A) Türkler Orta Asya dışına çıkmamışlardır.

B) Erkek egemen bir aile yapısı vardır.

C) Aileler birleşerek boyları meydana getirmiştir.

D) Varlıklarını korumada güçlü aile yapısı etkilidir.

E) Kan bağına dayalı uruglar toplumun en küçük yapısıdır.

7. İlk Türk devletlerinin kurulması ve güçlenmesinde etkili olan boylar, bu devletlerin zayıflamasında da önemli rol oynamıştır. Boyların isyan etmesi ve budun birlikteliğinin bozulması, Türk devletlerinin güç kaybetmesine neden olmuştur. Türk devletlerini zor durumda bırakmak isteyen Çinliler de çeşitli entrikalarla Töles boylarını sık sık isyana teşvik etmiştir.

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Türkler boylar halinde teşkilatlanmıştır.
- B) Boy teşkilatı devletin çabuk yıkılmasına yol açmıştır.
- C) Devletin yıkılışında dış devletlerin etkisi olmuştur.
- D) Tölesler eski bir Türk boyudur.
- E) Türk kağanlarını boy beyleri seçmiştir.

8. Türklerde devleti yönetme yetkisinin kağana, Gök Tengri tarafından verildiğine inanılırdı. Tanrı, Türk kağanına kut vererek hükümdarlık gücü ve yetkisi bahşetmiştir. Türklerde kağan olabilmek için Gök Tengri tarafından kut verilmiş bir aileye mensup olmak gerekirdi. Bu aileler belli olup Hunlarda Tu-ku, Kök Türklerde Aşina ve Uyğurlarda Yağlakâr ailesidir. Kut, kan yoluyla geçtiği için bütün hanedan üyeleri kağan olma hakkına ve yetkisine sahiptir.

Yukarıdaki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Türk devletlerinde hakimiyetin kaynağı ilahi idi.
- B) Yaratıcı Gök Tanrıdır.
- C) Kut yetkisi sadece kağana aittir.
- D) Siyasi iktidar kut kavramı ile ifade edilmiştir.
- E) Siyasi iktidar hanedan ailesine verilmiştir.

9. Türklerde kağan, hem bütün devlet teşkilatının başı hem de toplumun lideri durumundaydı. O, devletin başı olarak iç ve dış siyaseti düzenler, savaş ve barışa karar verir, ordulara komutanlık eder, elçiler gönderir ve elçileri kabul ederdi. Ayrıca devlet teşkilatının her kademesindeki görevlileri tayin eder veya onları görevlerinden alırdı. yedek

Buna göre Kağan;

- I. Siyasi
- II. Askerlik
- III. Diplomasi

konularından hangisinde yetkilidir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I,II ve III

10. Konar-göçerler, ulaşımda ve göçlerde atı kullanarak bu zorlu koşulların üstesinden gelmiştir. Bununla birlikte bozkırın atlı göçebeleri, çabucak organize olabilen savaşçı bir toplum yapısına sahiptir. Esasen bozkır tarihi, en güzel otlakları ele geçirmek için mücadele eden ve bazı hâllerde gezinmeleri asırlar süren hayvan sürülerini yaylak ve kışlak arasında getirip götüreren Türk kavimlerinin tarihinden ibarettir. yedek

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Türkler konar göçer bir hayat sürmüştür.
- B) Zorlu koşulların hafifletilmesinde at büyük rol oynamıştır.
- C) At yiyecek ihtiyacı için kullanılmıştır.
- D) Göç Türklerin hayatında önemli bir unsurdur.
- E) Hayvan sürüleri için otlak ihtiyacı yaşanmıştır.

11. Geniş bozkır sahalarında iklim ve coğrafya gereği sürekli hareket hâlinde olan konar-göçerler, toprak bağlılığını değil soy aidiyetini birinci planda tutmuşlardır. Sosyal kimlik; aile, urug ve boylar içinde gelişmiş ayrıca sınırlı otlakları kullanma mecburiyeti, aile ve grup ilişkilerini güçlendirmiştir. yedek

Buna göre Türk toplumu için;

- I. Toprağa dayalı ekonomi
- II. Hayvancılığa dayalı ekonomi
- III. Soy aidiyetinin ön plana çıkması
- IV. Sınırlı otlakların kullanılması

unsurlarından hangisinin var olduğu söylenemez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) II,III ve IV

12. Çinlilerle fazla yakınlaşılması ve Maniheizm'i kabul etmesi, Uygurların hayat tarzını değiştirmiştir. Bu nedenle Uygurlarda, toplumsal yapı hızlı bir değişim göstermiş ve şehirleşmeye doğru bir eğilim başlamıştır. Bunun yanında konar-göçer yaşamın da devam etmesi Uygurlarda bozkırlı ve şehirli olmak üzere iki farklı hayatın ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Buna göre;

- I. Maniheizm Uygurların yaşantısında değişikliğe yol açmıştır.
- II. Konar Göçer hayat sona ermiştir.
- III. Şehirleşme artmıştır.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

13. Her an saldırıya açık bir coğrafyada yaşadıkları için konar-göçer toplulukların silahlı güce ihtiyaçları vardır. Bozkır kültürünün öğelerinden atı kullanan ve demiri işleyen Türkler, askerî bakımdan çevresindeki milletlere üstünlük sağlamıştır. Türk ordusu, ücretli askerlerden değil her an savaşabilecek durumda olan süvarilerden kurulmuştur. yedek

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Türkler saldırıya açık bir coğrafyada yaşamaktadırlar.
- B) Toplumun güvenlik endişesi vardır.
- C) Atlı asker kullanılmıştır.
- D) Komşu devletlerden destek alınmıştır.
- E) Demirin kullanılması üstünlük sağlamıştır.

14. Türk devlet teşkilatında kurultay (toy); siyasi, kültürel, hukuki ve ekonomik konularda genel kararlar alan ve devlet yönetiminin temelini oluşturan en yüksek kuruluştur. Kağan, hanedan üyeleri, hatun, aygucı ve boy beylerinden oluşan kurultay, genellikle yılda üç kez toplanarak devlet işlerini görüşürdü. Kurultay'ın üyelerine "toygun" denilirdi.

Buna göre Kurultay;

- I. Siyasi işlerden sorumlu idi.
- II. Kağanın ağırlığı fazladır.
- III. Sadece bir danışma organıdır.
- IV. Diğer devletlerle ilişkilerden sorumlu idi.

yargılarından hangisine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) I, II ve IV

15. İlk Türk devletlerinde, kurultay (yasama) ve hükûmet (yürütme) birbirlerinden ayrı kurumlardır. Fakat halktan ve yönetimden birinci derecede sorumlu olan kağandır. Kurultayı toplantıya çağırma, töre değişikliğini teklif etme, aygucıyı tayin etme, yargıya başkanlık etme görevleri kağana aittir.

Buna göre;

- I. Kağan devlet yönetiminden birinci derecede sorumludur.
- II. Yasama ve yürütme erkleri ayrılmıştır.
- III. Kağan töre değişikliğine karar verebilir.
- IV. Kağanın yargısal görevi vardır.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I,II ve III
- E) I,II ve IV

16. İlk Türk devletlerinde ülkenin yönetimi, Hunlardan itibaren devlet yönetiminde kolaylık sağlamak amacıyla doğu ve batı olmak üzere ikiye ayrılmıştır. İkili teşkilatlanma denilen bu sistemde, daima bir tarafın hâkimiyet üstünlüğü tanınmıştır. Buna göre kağan, doğuda otururken batının yönetimi hükümdar ailesinden önde gelen bir kişiye, genelde kağanın kardeşine bırakılmıştır. Batı'daki yabgu unvanlı yönetici, Doğu'daki kağana bağlı olarak töre hükümlerini yürütmüştür.

Buna göre;

I. Türkler doğu-batı şeklinde ikili teşkilat vardır.

II. Doğuyu kağan yönetir.

III. Batıda hanedan dışı yönetici vardır.

yargılarından hangisine ulaşamaz?

A) Yalnız I

B) Yalnız III

C) I ve II

D) II ve III

E) I,II ve III

17. Mete Han'dan sonra Çin entrikaları sonucunda Hun iktidarında derin çatlaklar belirmeye başladı. İç ve dış baskılara dayanamayan Ho-hanyeh, Çin hâkimiyeti altına girerek durumunu kurtarmak istedi. Bu durum Hun kurultayında sert tartışmalara yol açtı. Ho-han-yeh ile Çin hâkimiyetini kabullenmeyen Çi-çi arasında taht mücadelesi başladı. Bu mücadeleyi, Çin'in desteğini arkasına alan Ho-han-yeh kazandı. Böylece Hun Devleti, Doğu ve Batı olmak üzere ikiye ayrıldı (MÖ 54).

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) Çin Türk devletlerinin iç işlerine karışmıştır.

B) Türk devletleri dönem dönem zayıflamıştır.

C) Hanedan üyeleri arasında taht kavgaları yaşanmıştır.

D) Mete Han'dan sonra devlet zayıflamıştır.

E) Kurultay Çi-Çi'yi desteklemiştir.

18. Moyen Çor'dan sonra hükümdar olan Böğü Kağan,Mani dinini kabul etmiştir. Mani dini Uygurları zayıflatan en büyük etken olmuştur. Uygurları hareketsizliğe, et yememeye, savaş yapmamaya teşvik eden bu din onların savaşçı özelliklerinin zayıflamasına neden olmuştur. Fakat sonradan Uygurların bilim, sanat ve edebiyattaki ilerlemelerine etki etmiştir.

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

A) Din değişikliği toplumsal değişikliğe yol açmıştır.

B) Uygurlar hayvancılığı terk etmiştir.

C) Din değişikliği edebiyat ve bilimin gelişmesine yol açmıştır.

D) Uygurların savaşçı özellikleri zayıflamıştır.

E) Mani dini Uygurları hareketsiz bir yaşama itmiştir.

19. İlk Türk devletlerinde hukukun temelini ve kaynağını geleneklerden alan sözlü hukuk kuralları denilen “töre” oluşturmuştu. Töre; sosyal düzeni sağlayan örf, âdet, gelenek ve ahlaki değerlerden beslenerek ortaya çıkmıştır. Orta Asya’daki konar-göçer yaşam tarzının etkisiyle oluşan töre, sadece bu coğrafyayla sınırlı kalmamış, çağlar boyu farklı bölgelerde kurulan Türk devletlerinde de etkili olmuştur.

Buna göre;

- I. Töre yazısız hukuk kurallarıdır.
- II. Törenin farklı bölgelere yayılmasında Türklerin yaşantı biçiminin etkisi vardır.
- III. Hukuk kuralları yazılı hale getirilmiştir.

yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I,II ve III

20. Orhun Yazıtlarında;

-“Türk milletinin adı sanı yok olmasın diye babam kağanı, annem hatunu yükseltmiş olan Tanrı, il veren Tanrı”

“Üstte mavi gök, altta yağız yer kılındıkta, ikisi arasında insanoğlu yaratılmış. İnsanoğlunun üzerine ecdadım Bumin Kağan, İstemi Kağan oturmuş.” ifadesi yer almaktadır. Buna gö

“Tanrı lütfettiği için illiyi ilsizletmiş, kağanlıyı kağansızlatmış, düşmanı tâbi kılmış, dizliye diz çöktürmüş, başlıya baş eğdirmiş.” İfadeleri yer almaktadır.

Buna göre;

- I. Türklerde hakimiyetin kaynağı ilahidir.
- II. Türklerde millet bilinci vardır.
- III. Türk orduları süvarilerden meydana gelmiştir.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I,II ve III

21.Yazıtlarda kağanların millete karşı sorumlu olduğunu ve millete hesap verdiğini gösteren örnekler de bulunmaktadır. “Türk Milleti için gece uyumadım, gündüz oturmadım. Ondan sonra Tanrı irade ettiği ve lütfettiği için talih ve kısmetim olduğu için ölecek milleti diriltip kaldırdım, çıplak milleti giydirdim, fakir milleti zengin ettim, nüfusu az milleti çok ettim.”

Buna göre;

- I. Kağanın sosyal sorumlulukları vardır.
 - II. Hakimiyet Tanrı’nın bir lütfudur.
 - III. Hükümdar ekonomik tedbirler almakla yükümlüdür.
- yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I,II ve III

22.Türk toplumunun yaşam tarzına da yaşadığı bölgenin coğrafi özellikleri şekil vermiştir. Tarımın sınırlı alanlarda yapılabildiği buna karşın otlakların geniş yer tuttuğu Orta Asya’da, Türk boyları zorunlu olarak geçimlerini hayvancılık üzerine kurmuştur. Bu nedenle hayvancılık ile uğraşan Türklerin büyük çoğunluğu, konar-göçer bir yaşam tarzını benimserken bir kısmı da yerleşik yaşam sürmüştür. yedek

Buna göre;

- I. Coğrafya ekonomik faaliyetleri etkilemiştir.
 - II. Konar-Göçer yaşam yaygındır.
 - III. Yerleşik yaşam izlerine rastlanmaz.
- yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I,II ve III

23. Konar-göçer yaşam şekli, bozkırda doğa ile bütünleşmiş bir toplumun hayatını sürdürebilme mücadelesidir. Bu yaşam tarzında boylar, büyük sürüler hâlinde baktıkları hayvanların ürünleriyle hayatlarına devam etmiştir. Avrasya’da yaşayan bütün Türkler, konar-göçer bir hayat tarzı sürdürmemiştir. Türk boylarından bazıları, uygun tarım alanlarında hem tahıl hem de meyve-sebze yetiştirmiştir.

Buna göre;

- I. Konar göçer yaşam tarzı doğayla mücadele gerektirmiştir.
 - II. Tarım da ekonominin bir parçasıdır.
 - III. Tahıl üretimi vardır.
 - IV. Hayvan ürünleri ihraç edilmiştir.
- yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız IV
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I,II ve IV

24. Göçlerin siyasi ve ekonomik olmak üzere iki temel sebebi vardır. Ekonomik sebepler; nüfusun artması nedeniyle otlakların yetersiz kalması, kuraklık veya ağır kış şartları yüzünden kıtlık yaşanmasıdır. Siyasi sebepler ise Türk boyları arasındaki mücadeleler ile Çin ve Moğol baskısıyla boyların yerlerini terk edip başka bölgelere gitmeleridir. Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Nüfus artışı yeni bölge arayışına yol açmıştır.
- B) Otlaklar konar göçer topluluklara yetmemiştir.
- C) Kuraklık ve ağır şartları göçleri etkilemiştir.
- D) Hakimiyetin hanedana ait olması göçü zorlaştırmıştır.
- E) Boylar arası hakimiyet mücadelesi göçleri kolaylaştırmıştır.

25. Türkler, tarih boyunca savaşçı kimliğiyle ön plana çıkmış bir millettir. Diğer kavimler tarafından verilen bu kimliğin oluşumunda Türklerin yaşadığı coğrafyadaki sert iklim koşulları, Orta Asya'daki diğer milletler ve Türk boyları arasındaki mücadeleler etkili olmuştur. Bu şartlar Türklerin disiplinli, teşkilatçı ve mücadeleciler olmalarını da sağlamıştır. Türk toplumunda eli silah tutan herkes asker sayıldığı için ilk Türk devletlerinin ordularında, Hazar Devleti hariç, ücretli yabancı asker yoktur. Sürekli olan Türk ordusunda kadın-erkek, genç-yaşlı her an savaşılabilecek durumdadır.

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Türk devletlerinde eli silah tutan herkes ülke savunmasında görev almıştır.
- B) Türk boyları kendi aralarında rekabet yaşamıştır.
- C) Türklerde daimi bir ordu bulundurulmuştur.
- D) Hazar Devleti daimi bir ordu oluşturmamıştır.
- E) Türkler savaşçılığıyla ön plana çıkmıştır.

26. Mete Han'ın kurduğu bu sisteme "onlu teşkilat" adı verilmiştir. Onlu teşkilat, günümüze kadar hüküm süren diğer Türk devletleri ile süregelmiştir. Asya Hunları, Avrupa Hunları, Kök Türkler, Selçuklular ve Osmanlılar Dönemi'nde Türk ordusu bu sistem sayesinde dünyanın sayılı ordularından birisi olmuştur. Ayrıca geçmişten günümüze dünyadaki modern ordular, bu onlu teşkilatı temel alarak ordularını bu şekil düzenlemiştir.

Buna göre;

- I. İlk askeri teşkilat Asya Hun Devleti tarafından kurulmuştur.
- II. Mete Han'ın kurduğu teşkilat diğer devletleri etkilemiştir.
- III. Onlu sistem modern ordu düzenini de etkilemiştir.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I,II ve III

27. Askerî kültürün gelişmesine paralel olarak Türkler, medeniyet tarihine önemli katkılar sağlamıştır. Bunlardan biri atı ehlileştirmesi ve savaş aracı olarak kullanması diğeri de demiri işleyerek silahlar yapmasıdır. Türkler, atı savaş sahasında kullanarak düşmanlarına karşı hız ve manevra üstünlüğü kazanmıştır. Bu kabiliyeti kazanmalarında geliştirdikleri üzengi, nal, gem ve eyer gibi aksesuarlar; atı verimli kullanmalarını sağlamıştır.

Buna göre;

- I. At hareketliliği artırmıştır.
 - II. At önemli savaş aracıdır.
 - III. At aksesuarlarını dışardan almışlardır.
- yargılarından hangisine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

28. Türklerin, Çin ve Roma gibi devletler karşısında üstünlük kurabilmelerine imkân sağlayan en önemli unsur, kendine has özellikler taşıyan ve bu bakımdan başka toplumlar tarafından kullanılan Türk silahlarıdır. Süvarilerden oluşan Türk ordularının başlıca silahları, ok ve yaydır.

Buna göre;

- I. Türkler diğer devletlerin ordularına üstünlük sağlamıştır.
 - II. Ok ve yay en önemli savaş aracıdır.
 - III. Ordu atlı ve yayalardan oluşmuştur.
- yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I,II ve III

29. Hun Türkleri batıya doğru harekete geçtiklerinde, önlerine çıkan ve Romalılarca barbar olarak nitelendirilen kavimleri (Germenler, Ostrogotlar, Vizigotlar gibi) batıya doğru sürükleyerek yerlerinden etmiştir. Hunlardan kaçan bu kavimler, Roma sınırlarına yığılmış başka kavimleri domino taşı etkisiyle itmiş ve bu topluluklar 376 yılında kitleler hâlinde Roma İmparatorluğu topraklarına girmiştir. Tarihte bu büyük nüfus hareketine Kavimler Göçü denir. Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Kavimler Göçünü Türklerin batıya hareketi başlamıştır.
- B) Roma imparatorluğu Kavimler Göçünden etkilenmiştir.
- C) Kavimler Göçü Avrupa'yı etkilemiştir.
- D) Ortaçağ dönemi başlamıştır.
- E) Vizigotlar göç eden kavimlerdenidir.

30. Margus Antlaşması;

- Bizans bundan sonra Hunlara bağlı kavimlerle antlaşmalara girmeyecek.
- Esir alınmış Bizans tebaası dâhil Hunlardan kaçanlara sığınma hakkı verilmeyecek.
- Bizans'ın elinde bulunan mülteciler iade edilecektir. Ayrıca Grek asıllı olanlar için fidye verilebilecek.
- Ticari münasebetler yine belirli sınır kasabalarında devam edecek.
- Bizans'ın ödediği yıllık vergi iki katına yani 750 libre altına çıkarılacaktır.

Buna göre;

- I. Avrupa Hun Devleti Bizans'a üstünlüğünü kabul ettirmiştir.
 - II. Bizans'la Avrupa Hun Devleti arasında ekonomik ilişkiler vardır.
 - III. Bizans, halktan vergi toplama konusunda zorlanmaktadır.
- yargılarından hangisine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

31. -Hazarlar, Museviliği benimseyen tek Türk devleti olup ülkesinde farklı dinleri barındırmıştır.

-Böylece Karluklar değişiklik geçirerek aynı zamanda Orta Asya'da ilk Türk İslam devleti olan Karahanlılara dönüşmüştür.

- Ticari ilişkiler sonucu, İslamiyet'le tanışan Bulgarlar, X. yüzyılın ilk yarısında İslamiyet'i kabul etmişlerdir.

Buna göre;

- I. Ticari ilişkiler din değişikliğinde etkili olmuştur.
 - II. Hazarlar çok dinli bir devlettir.
 - III. Orta Asya'daki ilk Türk devleti Karahanlılardır.
 - IV. Bulgarlar ve Karluklar İslamiyet'i kabul etmişlerdir.
- yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) I,II ve IV

32. 630-682 yılları arasında Dokuz-Oğuz Kağanlığı altında toplandılar. Daha sonra Kök Türk ve Uygur hâkimiyetine giren Oğuzlar, X. yüzyılda Oğuz Yabgu Devleti'ni kurdular. X. yüzyılın sonlarına doğru İslamiyet'i kabul eden Oğuzlar, Büyük Selçuklu ve Osmanlı gibi cihanşümul devletler kurmuşlardır.

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Oğuzlar İslamiyet'i kabul etmişlerdir.
- B) Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda etkili olmuşlardır.
- C) Oğuzlar İslamiyet'ten önce devlet kurmuştur.
- D) Oğuzlar ilk Türk devletini kurmuştur.
- E) Oğuzlar Uygur egemenliğinde yaşamıştır.

33. Hunlar, temel geçim kaynağı olarak hayvancılıkla beraber tarım, avcılık, balıkçılık, madencilik, dericilik ve ticaretle uğraşmışlardır. Savaşçı özellikleri düşünüldüğünde yağma ve ganimet de önemli bir kaynaktır. Madencilik konusunda demiri, altını ve gümüşü çıkarıp işleyebilen Hunlar; başta Çin olmak üzere yerleşik toplumlara kürk, at, et, deri, silah satmışlar, karşılığında ise ipek, çay ve tahıl ürünleri almışlardır.

Buna göre;

- I. Hunların başlıca ihraç ürünleri hayvansaldır.
- II. İthal ürünleri tarım ağırlıklıdır.
- III. Ticaret önemli ekonomik alanlardandır.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I,II ve III

34. “Orta Asya’daki kurganlarda yapılan arkeolojik araştırmalar sonucunda ortaya çıkan bu buluntular, aslında Türk bozkır topluluğunda ne kadar kalabalık bir esnaf ve zanaatkar kitlesinin de bulunduğunu kanıtlamaktadır.” diyen bir tarihçi, aşağıdakilerden hangisini buna kanıt olarak gösterebilir?

- A) At kemik parçalarına rastlanması
- B) Tahıl kalıntılarına rastlanması
- C) Demirden yapılmış sabana rastlanması
- D) On İki Hayvanlı Türk Takvimine rastlanması
- E) İnsan kafatasına rastlanması

35. İstemi Yabgu, kendisine karşı düşmanca tutum takınan Sasani hükümdarına karşı Bizans İmparatorluğu ile temasa geçmiş ve 567 yılında İstanbul’a bir elçi heyeti yollamıştır. Tarihte Orta Asya’dan İstanbul’a gönderilen bu ilk heyete karşılık Bizanslılar da İstemi Yabgu’nun ülkesine elçi göndermiştir. Böylelikle meydana gelen Türk-Bizans ittifakı, Sasani İmparatorluğu’nu zor durumda bırakmıştır.

Buna göre;

- I. Köktürkler Bizans’la siyasi ilişki kurmuştur.
- II. Diğer devletlerle diplomatik temaslar olmuştur.
- III. Türkler ilk defa ittifak kurmuşlardır.

Yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I,II ve III

36. Türkler, değiş tokuş için en çok atı kullanmışlardır. Ticarete kullanılan başka bir ödeme aracı da kıymetli madenlerden yapılmış çeşitli kap kacaklardır. Yaptıkları ticarete parayı da kullanan Türkler; özellikle Bizans, Çin ve Sasani gibi komşu ülkelerden vergi, haraç ve savaş tazminatı adı altında temin ettikleri paralarla ihtiyaçları olan malları satın alırlardı. Türkler, satır adını verdikleri ve diske benzeyen bu gümüş parayla ticarete ödeme yapmışlardır. Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Türkler Orta Asya’da ilk defa para kullanan uygarlıktır.
- B) Takas usulü ticarete kullanılmıştır.
- C) Kıymetli madenler önemli bir değişim aracıdır.
- D) Takas aracı olarak at kullanılmıştır.
- E) Türkler savaş tazminatı almışlardır.

37. Doğu-batı, kuzey-güney ticaretinde toprakları aracı konumunda olan Türk devletleri gelip geçen kervanlardan “geçiş vergisi” almıştır. Özellikle Çin ipeğinin Batı’ya satışından önemli kârlar elde etmişlerdir. Türkler kervanların ülkelerinden geçiş güvenliğini sağlamışlar, konaklama ihtiyaçları için kervansaraylar denilebilecek yerler inşa etmişlerdir. Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

- A) Ticaret yolları Türk bölgelerini canlandırmıştır.
- B) Çin ipeğini sadece Türkler batıya taşımıştır.
- C) Kervanlar için yapılar inşa edilmiştir.
- D) Ticaret kervanlarının güvenliği sağlanmıştır.
- E) Çin ipeği önemli bir ticaret malıdır.

38. İpek Yolu’nda ticaretin çok iyi ve bol kazançlı olması, Türklerle komşuları arasında mücadelelere sebep olmuştur. Kök Türkler, Sasanilerle işbirliği yaparak İpek Yolu ticaretini elinde bulunduran Ak Hun (Eftalit) Devleti’ne 557 yılında son vermiştir. Ak Hun Devleti’nin topraklarını Ceyhun Nehri sınır olmak üzere aralarında paylaşmıştır. Sonuçta Batı Türkistan’ın önemli şehirleri Kök Türk Devleti’ne bağlanmış ve böylece İpek Yolu, İstemi Yabgu’nun eline geçmiştir.

Buna göre;

- I. İpek Yolu siyasi mücadelelere konu olmuştur.
 - II. Ekonomik çıkarlar devletleri karşı karşıya getirmiştir.
 - III. Kök Türkler Akhun topraklarının tamamını ele geçirmiştir.
- yargılarından hangisine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

39. Uygurlar, alım satım ve borç alıp vermede belirli bir para ve ölçü sistemine sahip olmuştur. Borç olarak alınan mal ve para faiz karşılığında genellikle ilkbaharda alınmış ve ürünün kaldırıldığı sonbaharda ödenmiştir. Borç karşılığı her ay faiz ödemesi yapılması, Türklerde bankacılığın temelini teşkil etmiştir.

Buna göre;

I. Uygurlarda değişim araçları çeşitlidir.

II. Bankacılık sisteminin örnekleri görülmüştür.

III. Uygurlar ticaretin geliştiği ilk topluluktur.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız III

C) I ve II

D) II ve III

E) I,II ve III

40. Hazar Devleti kuvvetli ordusu ile hâkim olduğu geniş sahada asayiş ve ulaşım güvenliği sağlayarak VII ve IX. Yüzyıllar boyunca Doğu Avrupa'da tam manasıyla bir "Hazar Barış Çağı" gerçekleştirmiştir. Bu barış dönemi ile beraber Hazar ülkesi; ulaşımın hızlandığı, mal değişiminin arttığı, Doğulu ve Batılı milletlerden kitleler hâlinde ticaret ve sanatla uğraşan insanların kaynaştığı bir yer hâline gelmiştir.

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

A) Barış ortamı ticareti geliştirmiştir.

B) Batı-Doğu etkileşimi oluşmuştur.

C) En önemli ticaret malını ipek oluşturur.

D) Asayiş ve ulaşım güvenliği sağlanmıştır.

E) Doğu Avrupa barış çağını yaşamıştır.